Štev. 24. V Gorici, dne 28. decembra 1894. Tečaj II.

„Sloga“
izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca, ter veljá po pošti prejemana, ali na dom pošiljana skupaj z
„Goriškim Vestnikom“
za vse leto . . . gld. 1.80
„ pol leta . . „ —.90
„ četrt „ . . . „ —.45
Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina.
Posamične številke po 6 kr., dobivajo se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.
—
Upravništvo in uredništvo: Morellijeva ulica, štev. 22.

SLOGA

»Sloga jači — nesloga tlači« — torej složimo se!

„Sloga“
prinaša oznanila na četrti strani od katerih se plača za štiristopno petitvrsto po 7 kr., če se jedenkrat tiskajo; po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.
Za celoletne oglase po pogodbi.
—
Dopisi pošiljajo se uredništvu; reklamacije in naročnina upravništvu.
—
Nefrankovana pisma se zavrnejo.
—
Rokopisi se ne vračajo.

Iz državnega zbora.

V seji dne 14. decembra pri razpravi budgetnega provizorija je poslanec dr. Ferjančić korenito pojasnil Celjsko vprašanje in dogodbe v Piranu in v Trstu ter odločno grajal vladno postopanje, vsled katerega je prikipela iredentovska preširnost do vrhunca in mej Slovenci obudila največjo ogorčenost. Slovenske koalirance je ožigosal, češ, da dopuščajo tako poniževanje slovenskega naroda, dasi je usoda koalicije v njihovih rokah, zakaj brez njih ni Hohenwarta, brez Hohenwarta ni koalicije. Govornik konča z očitanjem, da so slovenski koaliranci glede vprašanja o slovenskem misijonu v Trstu škofa Glavino pustili na cedilu.

Lah dr. Rizzi govori arogantno in žali Slovane. Pravi, da hujska vlada neizobražene slovenske kmete zoper Italijane, ki so na Primorskem jedini izobraženi element in taji, da bi Istra imela slovanski značaj, vzlic temu pa izreče vladi zaupanje.

Posl. Spinčić pojasnuje, kako v konstitucijonalni dobi ni noben narod toliko trpel, kakor Hrvatje in Slovenci. Vlada se tudi za najupravičenejše zahteve teh dveh narodov ne zmeni. Ministrov ukaz glede dvojezičnih napisov je bil povsem zakonit, a za nastale izgrede ni odgovorno prebivalstvo, odgovorni so vladni organi, zlasti pa namestnik Rinaldini, ki je pri tej priliki dokazal, da ravna vedno soglasno z iredento. Tudi slovenski misijon je namestnik preprečil. V Tržaškem mestnem svetu se je imenoval misijon provokacija Italijanov, in navzočni vladni komisar ni proti temu črhnil. Tako postopanje zoper katoliške uredbe je nedostojno velesile, katere prebivalstvo je večinoma katoliško. Kak ropot bi bil nastal, da se je to zgodilo kaki drugi konfesiji. Ali kadar gre za Slovence in Hrvate, se za take pomisleke nihče ne zmeni. Taki nesposobni vladi, ki se uklanja zahtevam laških izgrednikov in morda tudi laške vlade, ne dovoli govornik nobenega krajcarja. Vlada naj v boju mej Slovani in Italijani postopa pravično in nepristransko, kakor je nje dolžnost, sicer ni nikakih pogajanj ž njo.

Posl. dr. Laginja pojasnuje politične in narodne razmere v Istri ter očita vladi, da za gospodarske interese prebivalstva ničesar ne stori. Hrvati bi bili zadovoljni, da dobe v gospodarskem in v narodnem oziru vsaj to, kar imajo Lahi že davno. Hrvatom se očitajo velehrvatske tendence. Žalostno je, da se na tak način govori o idealih kakega naroda. Nihče ne misli na ustanovitev velike Hrvatske s pomočjo neparlamentarnih sredstev, a taka sumničenja se razširjajo iz hudobnih namenov in so izgovor, da se Hrvatom še tisto ne da, kar jim po zakonu pristoja.

V nadaljevalni seji dné 15. t. m. je minister notranjih zadev markij Bacquehem odgovoril na izvajanja dr. Ferjančića glede slovenskega misijona v Trstu. Minister je rekel, da ni treba oblastvenega dovoljenja za take misijone in da Tržaški namestnik tudi ni prepovedal napovedanega misijona. Namestnik je škofu samo z ozirom na javno razdraženost na Primorskem in z ozirom na mogoče izgrede priporočal, naj se vrši misijon v kaki cerkvi na periferiji. Izvajanj posl. Spinčića ni smatrati resnimi.

Pravosodni minister grof Schönborn pravi glede vprašanja o dvojezičnih napisih na Primorskem, da so naredbe, s katerimi se vrejajo jezikovne razmere v področji višjega deželnega sodišča Tržaškega, že jako stare. Že predenj je prišla na krmilo sedanja vlada, so bili na Primorskem ponekod napisi dvojezični in celo trojezični. Že ministerski ukaz iz leta 1862. naročuje fakultativno vzprejemanje in reševanje slovenskih ulog, in malo let pozneje je dr. Herbst kot pravosodni minister vkazal, da morajo sodni uradniki v slovanskih sodnih okrajih znati in rabiti jezik prebivalstva. Tudi glede uradnih napisov imamo že stare naredbe. Posl. Rizzi se je vneto potegoval za historične pravice svojega naroda, a morda bi bil dosegel večji uspeh, ko bi ne bil odrekel Slovanom sposobnosti igrati na Primorskem kako politično ulogo. Glede porot je minister rekel: V jezikovno mešanih deželah mora vlada skrbeti, da se postavijo kot porotniki jezikovno vsposobljeni možje. Če se pa vzprejemajo v zapisek sposobnih mož taki, ki znajo samo italijanski, potem ni smeti izpuščati takih, ki znajo samo slovenski.

Vprašanje o vradnih napisih se je na obeh straneh pretiralo. Na jedni strani ni prezreti numerično močnih Slovanov, ki imajo v raznih okrajih večino, na drugi strani pa ni smeti tirjati, naj se popolnoma premené historično nastale razmere. V bodoče bo morda mogoče glede posamičnih slučajev vprašati zbornico. Ker se je javno mnenje vznemirilo, je vlada najprej naredila mir in sistirala naredbo.

Poslanec Bartoli pravi, da se mora ves svet čuditi potrpežljivosti laških poslancev. Ko je bila opravičena jeza primorskih Lahov prikipela do viška in se je bilo bati, da prekorači vse meje, tedaj so laški poslanci v zbornici molčali, doma pa mirili. A tudi naša potrpežljivost ima svoje meje. Če bo vlada še nadalje pospeševala prizadevanja naših nasprotnikov, govorili bomo drugače. Vlada naj pomisli, da skoro ne bo doseči miru v deželi, če se razsrde primorski Lahi.

Posl. Klun pravi, da se dr. Ferjančiča izvajanja ne dajo kvalifikovati. Interesom slovenskega naroda se gotovo ne koristi, če se njegovi zastopniki v parlamentu vpričo nasprotnikov mej seboj prepirajo. Šele poslancu dr. Ferjančiču je bilo sojeno, pridobiti si dvomljivo zaslugo in razcepiti slovenske poslance. Skliceval se je na principijelen sklep in ga skuša proti nam izkoristiti. Tistega sklepa nismo storili, da bi nam poslanec Ferjančić milostno dovolil, ostati v konservativnem klubu, ampak da imamo vodilo za svoje politično delovanje. Sklepa se držimo še sedaj, nikakor pa ga ni tako tolmačiti, kakor da smo zahtevali, da se morajo vse naše narodne zahteve v nekaterih mesecih izpolniti. Zahtevali smo samo zadostnih jamstev, da bo vlada naša gravamina blagohotno reševala. Sem spada tudi velevažno Celjsko vprašanje. Od tega vprašanja ne odnehamo, ne ker je to morda za nas vprašanje narodne ekspanzije, ampak ker je izvršitev te naše želje neobhodno potreben pogoj za kulturni razvoj našega naroda. Zbornica bo imela odločiti o tem vprašanji. Vlada je že govorila in storila svojo dolžnost s tem, da je v državni proračun postavila dotični kredit in slovenski poslanci ne moremo verjeti, da bi vlada, ki je predložila proračun z najvišjim privoljenjem, prav pri tej točki dovolila si nedostojno igro s slovenskim narodom in njegovimi zastopniki. Odkrito priznamo, da smatramo svoječasno izjavo naučnega ministra in dotično proračunsko postavko za jamstvo, da se naš pristop koaliciji ne tolmači kot žrtvovanje naših narodnih zahtev. Posl. Ferjančič pa nam ne očita samo, da smo malomarni branitelji narodovih zahtev in tirjatev, ampak zasledil je v najnovejšem času v svojem srci tudi verski čut in nam očita, da smo v zvezi s konservativnim klubom žrtvovali religijozna vprašanja. Zbornica naj spriča, da tudi v koaliciji glede teh vprašanj nismo bili malomarni. Če pa posl. Ferjančič ni imel prilike, opazovati iz bližine našega delovanja glede rečenih dveh vprašanj, ker je bil v kritičnem času odsoten, in se mu ni zdelo potrebno priti sem, dasi je bil kot vodja secesijonistov, ki prav prizadeto deželo zastopajo, v prvi vrsti v to poklican, krepko se potegniti za to stvar, tako smo mislili, da bo po svoji vrnitvi se skesano trkal na prsa in se nam zahvaljeval, da smo zastopstvo Primorcev prevzeli, katero zastopstvo je on zamudil, ne pa, da nas bo na tak neviteški način napadal. Posl. Ferjančiča govor nima drugega namena, kakor da vrže na slovenske poslance, ki so ostali v koaliciji, sum, da so neodločni, in da jih iz tega kluba za vsako ceno prežene. S klicem: kaj delati še v koaliciji? ni hotel uplivati na zbornico, ampak na maso v naši domovini. Če se sproži vprašanje, ali hočemo še nadalje ostati pod vodstvom tako skušenega državnika kakor je grof Hohenwart ali pa se podrediti vodstvu posl. Ferjančiča, tako je to vprašanje za nas rešeno. Od dobrohotnosti vlade in koaliranih strank pa je odvisno, ali zamoremo ostati v koaliciji. Zlasti odločilnega upliva bo v tem oziru definitivna rešitev Celjskega vprašanja. Potem bomo vedeli, kaj nam je storiti in po katerih potih nam je hoditi, vedeli bomo, kaj smo svoji vesti in svojemu narodu dolžni. Če bi pa tega ne vedeli in bi potrebovali dobrega sveta, potem bi bil posl. Ferjančić zadnji, pri katerem bi slovenski poslanci konservativnega kluba iskali pouka glede smotrov in potov za svoje politično delovanje.

Posl Spinčić je odgovarjal na Bartolijeva izvajanja in rekel, da to, kar je poveďal Bartoli, so bile same laži in sama obrekovanja. Posl. dr. Laginja je popravil ministrove trditve glede slovenskega misijona v Trstu v tem oziru, da je Tržaški namestnik res izjavil, da ne more jamčiti za red in za mir.

Zveza Primorske z notranjimi deželami.

Interpelacija

poslanca Alfreda grofa Coroninija na njegovo prevzvišenost gospoda ministra za trgovino.

Politika, kojo tira c. k. vlada na Primorskem že desetletja na škodo dinastije, ukupne države, pokrajine in dobro mislečega dela prebivalstva, je dejstvo, katerega škodljivost so v polni meri potrdili zadnji dogodki. Žal, da je opažati to smér tudi v prometno-politiškem pogledu, po železniški politiki, ki je v rabi tamkaj.

Kakor znano, odklanja irredentovska stranka v Trstu in v Gorici vsakoršno železniško zvezo z avstrijskim notranjim ozemljem, med tem ko radostne podpira tesnejšo zvezo z sosednjo Italijo.

Mnogi na svetlo došli železniški načrti, kakor Trst-Gorica-Predil, Divača-Loka, Gorica-Ajdovščina-Postojna, Gorica-Sv. Lucija-Bohinj, so morda izišli ponajveč iz najboljših namenov, toda izkoriščajo se v ta namen, da se izzivljajo nasprotstva in zmešnjave, ter da tako vspešno preprečajo vsakoršno železniško zvezo z notranostjo avstrijske monarhije.

Na drugi strani pa se je zgradila črta Tržič-Červinjan, katera utegne skoro, po dozidanju prav kratkega kosa proge do S. Giorgio di Nogaro, slaviti svoje ustajenje kot „Diretissima“ med Trstom in Benetkami.

Sedaj pa se pripravljajo, da še bolje zvežejo mesto Goriško z državno mejo po tramvaju na par do Červinjana, za katero podjetje se, kakor za gori imenovano železnico, pozovejo tudi slovenski davkoplačevalci v deželi kot misera contribuens plebs.

Hudo zanemarjenje slovenskega dela te pokrajine gledé na gradnjo železnic, obžalovanja vredna usoda predilske železnice, gradnja železnice čez Pontebo — ki je jeden največih trgovinsko-politiških pogreškov Avstrije izza liberalnega vladanja — to so gotovo okolnosti, ki morajo vzbujati nezaupanje in nezadovoljnost ter kazati v čudni luči dobrohotnost in zmožnost vlad, ki so sodelovale pri tem.

Sedanji vladi, ki je zapisala gospodarski program na svojo zastavo, bi pristojalo, da stori konec nesrečni prometni politiki, ki je med glavnimi vzroki na jugu obstoječih državi sovražnih odnošajev, ter da po železnih cestah priklopi centrifugalne življe na državo.

Prebivalstvo vipavske doline želi iskreno in že davno železniške zveze Gorica-Ajdovščina-Postojna. Predaleč bi zašli, ako bi hoteli tu pobližje pojašnjevati menjajoče se faze tega načrta, opomniti bi hoteli le, da se je jedna prošnja za predkoncesijo za gradnjo pocestne železnice med Gorico in Ajdovščino odklonila zato, ker je vojna uprava zahtevala normalni tir, da je vsled tega deželni zbor poknežene grofije Goriške in Gradiščanske jednoglasno dovolil znesek za pripravljavna dela in gradnjo zaželjene železnice po normalnem tiru, in da se je obhodila nasvetovana črta že leta 1893., po dogotovljenju splošnega načrta.

Toda tesno pred ciljem navstal je zopet, najbrže iz ozirov na stroške, star prepir med normalnim in ozkim tirom.

Zopet se je jelo misliti na ozki tir, in ko so minolega poletja v to svrho obhodile črto visoke in merodavne osebe, vsprejelo jih je prebivalstvo z veliko radostjo, ki se je skromno in zadovoljivo udalo v novi položaj stvari.

Ker pa visoka vojna uprava iz tehtnih strategiških vzrokov vztraja pri svoj zahtevi, da se železnica Gorica-Ajdovščina-Postojna zgradi na normalni tir, a ni znano, na kako stališče sta se postavili prizadeti ministerstvi trgovine in financ, polastila se je prebivalstva, ki je bilo že tolikrat prevarjeno v svojih nadah, velika otožnost in zlovolja.

Uvažujé povedano in pa okolnost, da bi bilo krivično v največi meri, ako bi bila velika slovenska večina prebivalstva, na podlagi deželnozborskega sklepa, usiljenega nje zastopnikom, primorana, do prispevanja za železniške zgradbe na Furlanskem, in bi za svoj dobri denar dobivala v zameno le obljube, če tudi od kakega namestnika, in zatrdila, katera se ali poderejo po intrigah ali pa se umaknejo na „nobel“ način, kakor je bilo z subvencijo mesta Goriškega, ne da bi se izpolnile opravičene zahteve tega prebivalstva do primerne železniške zveze se središčem države;

uvažujé žalostno gospodarsko položenje, v katerem se nahaja izključljivo poljedelsko prebivalstvo slovenskega dela dežele po prêkomerni pricenitvi zemljiškega davka, po uveljavljenju klavzule o carini na vino, po neprestanem širjenju trtne uši, po padanju cen žita, po propadanju svilorejne kulture in po pomanjkanju primernih cesta;

uvažujé, da bi slovensko prebivalstvo zbok svoje vsikdar dokazane zvestobe do cesarja in države zaslužilo vsaj nekolike pozornosti in bi bilo po tesnejši zvezi se svojimi soplemeniki in z državo naravnost poklicano, da ustvarja močno branišče proti sovražnikom monarhije, naj bi se vlada ne odtezala takim „argumentom“ ter naj bi zapričela z napravo smotru odgovarjajoče železnice.

Oprti na to dozvoljujejo si podpisani nastopno vprašanje do njegove provzvišenosti gospoda ministra za trgovino:

1.) Je-li njegova prevzvišenost pri volji, v bližnji bodočnosti zvezati Gorico po direktni železnici z notranjastjo države?

2.) In ako je tako, kake nade do izvršenja ima načrt za železnico Gorica-Ajdovščina-Postojna?

Na Dunaju, dne 7. decembre 1894.

Alfred Coronini,
Ferjančič, dr. Gregorčič, Spinčić, Dvořak, Dostal, dr. Bulat, Perić, Dapar, dr. Klaić, Troll, Jax, Kaftan, Sláma, Schlesinger, dr. Scheicher, Biankini.

Misijon v Trstu.

Interpelacija

poslancev dra. Gregorčiča in tovarišev na visoko c. kr. vlado gledé odpovedi slovenskega ljudskega misijona v Trstu.

Glasom člena XV. državnih osnovnih zakonov z dne 21. decembra 1867., drž. zak. št. 142, ima v Avstriji vsaka zakonito priposnana cerkev pravico, da sme skupno in javno izvrševati svojo vero; z druge strani pa je c. k. vladi dolžnost vzdrževati javni mir in red ter energično zavrniti vsak poskus, storjen v ta namen, da bi se motil isti ali spravljal v nevarnost.

Z ozirom na to je imel prečastiti škofijski ordinarijat v Trstu tudi z državne strani pravico, odrediti javen misijon za dobo od 8. do 17. decembra t. l. za slovenske obiskovalce cerkve sv. Antona v novem mestu, kjer so se od obstanka cerkve obdrževale slovenske prepovedi in ljudski misijoni.

Temu pa se je uprla ultra-narodna stranka italijanska v Trstu, ker se je imel pri misijonu rabiti materini jezik občinstva, obiskujočega cerkev. V seji občinskega svèta trž. povprašal je neki mestni svetovalec župana, ali je poslednjemu znana nakana škofijskega ordinarijata, kojo nakano je označil kot izzivanje italijanske narodnosti in kot nevarnost za javni mir in red, in kaj misli ukreniti proti temu.

Župan je potrdil, da res obstoji taka nakana, pridruživši se nazorom povpraševalca gledé na misijon, ki se je imel obdržavati, ter izjavivši, da je pri c. k. namestništvu storil potrebne korake, da se prepreči napovedani misijon potem namestništva.

Mimo tega se je župan izjavil pripravnega, postaviti na dnevni red jedne prihodnjih sej občinskega svèta spomenico do sv. stolice, v kateri naj bi bili navedeni „vsi italijansko narodnost žaleči čini škofijskega ordinarijata“, pomnoženi se slučajem, o katerem je sedaj govor, ne da bi se bilo navzočnemu vladnemu zastopniku videlo umestno ugovarjati kakorsibodi proti temu, da da se župan tako postavlja proti cerkveni oblasti, katera se brani spravljati svoje stališče v službo krivo razumevanega národnega načela in po tem urediti svoje postopanje.

Dogodili so se tudi sicer slučaji, da se je v mestnem svetu tržaškem, kateri zastopa 149.000 katolikov poleg 8000 drugovercev, napadala katoliška cerkvena oblast

na tak način, da je bilo smatrati to kot kričeče kršenje tej oblasti dolžne udanosti in spoštovanja, ne da bi bila proti temu reagovala c. k. vlada, katere avtoriteti je bila krščanska vera vsikdar najbolja opora.

Cerkvi sovražne manifestacije pa niso vsikdar omejene na sobano mestnega sveta, ampak razširile so se sedaj pa sedaj tudi na ulico ter se slednjič razvile v „otročarije", ob katerih so metali kamenje na prečastnega škofa, vozečega se v katedralko, ter pokladali petarde pred škofijsko stanovanje, ne da bi bila c. kr. vlada izvajala posledice iz takih dogodkov.

Zlasti hoče menda dokazati občinski svet, da je Trst čisto italijansko mesto, dasi po zadnjem ljudskem štetju biva v občini poleg 100.039 domačih in kakih 20.000 inozemskih Italijanov tudi 27.725 Slovencev, od katerih spada 8564 na mesto, 9332 na predmestja in 9829 na ozemlje tržaško.

Odkar je v zadevi uradnih tabel po Istri zmagalo poulično občinstvo nad vladnim zastopstvom ter slavilo to zmago hrupnimi demonstracijami, pri čemer je prednjačil občinski svét, nahaja se isto — v svesti si svoje moči — v stanu lahke razburljivosti, in le migljej v občinskem svetu na mogočost, da bi se utegnila motiti javni mir in red, kakor so namignili v seji z dne 27. novembra, — ako temu c. k. vlada ne ugovarja takoj — zadošča, da res pride do nevarnosti takega motenja.

Po takem je bila dolžnost navzočemu vladnemu komisarju, da takoj razprši sličné bojazni in pokaže na meč, katerega je Bog poveril svetni oblasti, da more vzdržavati mir in red.

Mesto tega je c. kr. vlada ugodila zahtevi, stavljeni do nje po županu, prijavivši škofijskemu ordinarijatu, da ne jamči za vzdržavanje javnega miru in reda v slučaju, da bi se obdržaval napovedani misijon; ter priporočivši ordinarjatu, naj bi se misijon obdržaval v kakem kraju okolice tržaške.

Vsled tega je moral škofijski ordinarijat odpovedati odredjeni misijon in župan se je požuril izreči svojo zahvalo c. k. namestništvu na storjeni uslugi.

Na tem veliko veselje v Izraelu in njega časopisju, ki je vskliknilo besede: „E poi si dirà che gridar non giova?" Kričači in demonstrantje so zopet zmagali.

Oprti na to dozvoljuje si podpisani vprašanje na c. k. vlado:

1. Ali so znani visoki c. k. vladi ovire, ki se delajo od tamošnjega občinskega svéta in c. k. namestništva prečastitemu ordinarijatu tržaškemu pri izvrševanju njega škofovskih dolžnosti?

2. Ali odobruje ista izjavo, dano od c. kr. namestništva in c. kr. policijskega ravnateljstva, da v slučaju slovenskega misijona v cerkvi sv. Antona v novem mestu v Trstu ne bi bila v stanu vzdrževati javni mir in red?

3. Smatra-li odnošaje normalnimi v deželi, kjer izjavlja najvišja c. kr. dež. oblast, da ne more vršiti svoje dolžnosti?

4. Ali ne misli, da trpi avtoriteta države pri takih odnošajih ter da treba odpomoči radikalno?

5. Ali se jej ne zdi, da bi bil že čas, da se postavi po robu nemirnim elementom v Trstu ter da privošči stiskanemo katoliškemu prebivalstvu, tudi če pripada isto slovenski národnosti, postavno varstvo pri svojem ukupnem javnem izvrševanju vere?

Na Dunaju, dne 7. decembra 1894.

Dr. Gregorčič, Alfred Coronini, Nabergoj, Kušar, dr. Ferjančič, Spinčić, Biankini, Dapar, dr. Scheicher, dr. Bulat, Šupuk, dr. Wolan, dr. Klaić. Romanczuk, Teliszewski, Liechtenstein, Jax, Troll, dr. Dostal.

* * *

Interpelacija

poslanca Kluna in tovarišev do prevzvišenega gospoda ministra notranjih zadev:

„Župnik novega sv. Antona v Trstu štel si je kot vesten dušni pastir v svojo dolžnost, svojim slovenskim faranom, za katere se vsako nedeljo in vsaki zapovedani praznik v omenjeni cerkvi redno opravljata dva slovenska cerkvena govora, namreč zjutranja pridiga in popoldanski krščanski nauk, napraviti tridnevni ljudski misijon in je dobil že pred nekimi meseci od škofijskega ordinarija dotično dovoljenje. Med tem je pričel šunder zarad dvojezičnih napisov v Istri in mestni zastop tržaški, ki se je že takrat prav nepoklican vtikal v zadeve druge dežele, hotel je porabiti tudi to priliko, da bi pokazal svoje sovraštvo do slovanskega prebivalstva. Sklenil je toraj spomenico do cesarskega namestnika ter ga prosil, da naj bi v smislu mestnega zastopa posredoval pri tržaškem škofu. Namesto da bi se bil cesarski namestnik z vso odločnostjo uprl tej nezaslišani narodni nestrpnosti, ki hoče slovensko prebivalstvo celo že zadrževati od službe Božje, šel je res k škofu ter mu na srce pokladal, da utegnejo nastati kaki nemiri in da bi bilo morda bolje, misijon preložiti v kako cerkev v tržaški okolici. Škof to že zaradi tega ni mogel storiti, ker se misijoni vršé le v farah, katerih župniki jih za svoje farane želé in za potrebne spoznajo. Zato se pa misijoni ne vršé redno v jedni in isti cerkvi, ampak obhajajo se v rednih rokih zmerom v kaki drugi župniji. Lani bil je tak misijon v cerkvi sv. Jakopa, pred nekaterimi leti v cerkvi novega sv. Antona, kjer bi se bil imel letos ponavljati, ne da bi se bil prej kdo spodtikal nad tem. Škof pa tega tudi zato ni mogel storiti, ker se ni hotel izpostavljati natolcevanju, kakor da bi silil Slovence iz Trsta hoditi v okolico, da morejo zadostovati svojim verskim potrebam. Ako pa merodajni faktorji zagotavljajo, da se utegnejo vršiti neredi, je pač jasno, da se škof ni hotel izpostavljati očitanju, kakor da bi bil on zakrivil dotične nemire, in da je raje misijon odložil.

Da pa katoliško prebivalstvo izvé, ali ljudski misijoni niso odvisni od samovolje kakega mestnega zastopa, zato podpisani vprašajo prevzvišenega gospoda ministra notranjih zadev:

1. Ali so mu znani dotični dogodki v Trstu?

2. Katera načela in katere postavne določbe veljajo za politična oblastva glede ljudskih misijonov?

3. Ali se hoče vlada z vso resnostjo protiviti in že skoraj konec napraviti izgredom tržaških Italijanov, ki so v poslednjem času čedalje drzovitejši in ki ne žalijo samo narodnih, ampak hudo žalijo in dražijo tudi verske čute Bogu in državi zvestega naroda ter so v direktnem nasprotstvu z vsemi členi državnih temeljnih zakonov?

Na Dunaju 7. decembra 1894.

(Slede podpisi.)

Goriška porota.

V seji državnega zbora dné 10. decembra so poslanci grof Alfred Coronini, dr. Gregorčič in tovariši stavili naslednjo

Interpelacijo:

Po izkazu zadnjega ljudskega štetiljenja živi v pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski mimo 76.514 Italijanov 135.020 Slovencev.

Ker slovensko prebivalstvo, kar se dostaje sposobnosti za porotništvo, vsaj ne zaostaja za furlanskim, bilo bi misliti, da so tudi zapiski porotnikov pravično urejeni po razmerju prebivalcev. Temu pa ni tako.

Odkar imamo porotna sodišča, je italijanski, odnosno furlanski element v zapisku porotnikov imel vedno velikansko večino. Le malokdaj se je videl na klopi porotnikov kak slovensk porotnik, k večjemu sta bila dva.

Po vladajoči praksi je tudi težko mogoče, da bi bilo drugače. V letne zapiske pride komaj jeden odstotek tistih slovenskih državljanov, ki imajo zakonito kvalifikacijo za porotnike, k večjemu dva odstotka, ker se pri sestavljanju zapiskov principijelno izključijo vsi tisti, ki niso zmožni italijanskega jezika. Tako ima politični okraj tolminski, v katerem prebiva 40.000 Slovencev, v letnem zapisku za l. 1894. samo devet porotnikov, dočim jih je v prejšnjih letih imel celo le po štiri ali po šest. Izmej slovenskih porotnikov, kateri se nahajajo v letnem zapisku, se izžrebajo trije ali štirje, le malokdaj več, v največjih slučajih pa jih državni pravdnik ali italijanski zagovornik odkloni, če jih predsednik ni že prej oprostil.

To je povod, da imajo porote v Gorici povsem italijanski značaj.

Izpovedi obdolžencev in svedokov, storjene v slovenskem jeziku, se naznanjajo porotnikom po nepopolni in po gostoma nepravilni prestavi tolmača. Če pa je mej porotniki slučajno kak Slovenec, tako se mu to, kar se italijanski razpravlja, ne tolmači.

Izpoved kakega Italijana, naj si je obdolženec ali svedok, se ne prelaga v slovenščino. Državni pravdnik in zagovornik pledirata vedno v italijanskem jeziku in predsednikov resumé je vedno italijansk. Ti govori se slovenskim porotnikom nikdar ne preložé na slovenščino.

Od slovenskih porotnikov se zahteva, da morajo biti italijanščine popolnoma zmožni, od furlanskih porotnikov pa se ne zahteva ni najmanje znanje slovenščine.

Kake slabe nasledke ima tako sestavljana porota, to so zadnja leta na žalosten način pokazale nekatere pravde, ki so prišle tudi pred kasacijski dvor in v katerih so si nasprotovale stranke različne narodnosti.

V teh pravdah so se vsa stavljena vprašanja potrdila točno s tolikimi glasovi (12, 11, 10), kolikor je bilo italijanskih porotnikov.

To je slovenskemu prebivalstvu pojasnilo krivico, katera se mu godi. Slovenci zahtevajo premembe in ta je z ozirom na veliko razdraženost, ki je nastala po zadnjih dogodbah na Primorskem, postala nujno potrebna.

Ker je v Goriški in v Gradiščanski slovensko in italijansko prebivalstvo teritorijelno ločeno, ker se že dlje kakor deset let porotno zasedanje le dvakrat na leto vrši v Gorici, tako bi se dali vladajoči nedostatki odpraviti s tem, da se razdeli porota na dva dela in uvedejo po zakonu določena štiri zasedanja.

Že v interpelaciji z dné 9. decembra 1893. so se te razmere pri Goriškem porotnem sodišču pojasnjevale in se je zastopal nazor, da bi se z vestnim izvrševanjem zakonitih predpisov o sestavi porotnih list dalo opetovano obžalovanim nevzdržnim razmeram priti v okom administrativnim potem. Ker pa c. kr. vlada tega ni storila, dovoljujejo si podpisanci vprašati pravosodnega ministra:

1.) Ali je voljan, gledati strogo na to, da se bodo v pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski letni zapiski porotnikov sestavljali točno po zakonitih določbah in specijelno postavljali vanje vsi tisti Slovenci, kateri so za to postavno kvalifikovani, ne glede na njih oddaljenost od sedeža sodišča in ne glede na njih znanje italijanskega jezika?

2.) Ali hoče delovati zakonitim potem na razdelitev Goriške porote tako, da se bo s slovenskimi obtoženci obravnavalo samo slovenski, z italijanskimi obtoženci samo italijanski?

Na Dunaju, 10. decembra 1794.

Alfred grof Coronini, dr. Gregorčič, dr. Ferjančič, Nabergoj, Spinčić, Biankini, dr. Gessmann, dr. Laginja, dr. Brzorad, Liechtenstein, Dapar, Kušar, Perić, dr. Dvořak, Thurnherr, Jax, dr. Scheicher, dr. Lueger, Schlesinger.

Radi demonstracij 12. nov. v Trstu.

Interpelacija

poslancev dra Laginje in tovarišev na njegovo ekscelenco, gospoda ministra za pravosodje.

Povodom demonstracije, ki se je bila dogodila dne 12. novembra t. l. pred magistratnim poslopjem v Trstu, zaprli so petero Slovencev in jednega Italijana ter izročili iste sodni oblasti.

Bódi omenjeno že tu, da so se Slovenci tem povodom omejili na vsklike „Živela Avstrija, Živeli Slovenci, ŽivioNabergoj", med tem ko so kričali italijanski demonstantje „abbasso i S' ciavi" (Doli se Slovenci!)

Ujete so izpustili na svobodo, izvzemši Frana Kravosa in Ivana Jajčiča, in se držita ta dva še vedno v zaporu, dasi je preiskava že dokončana, obtožnica predložena proti njima in drugim sokrivcem in dasi se obtožba proti Kravosu in Jajčiču glasi le zaradi čina, ki se kaznuje največ z jednim mesecem zapora, med tem ko sta Slovenec Požega in Italijan Pacor zatožena čina, kojega je kaznovati z zaporom do 6 mesecev, in vendar sta bila poslednja izpuščena na svobodo.

Uvažujé, da v § 175: št. 4. reda kazenske pravde preskrbljeni in do sodne oblasti za podaljšanje zapora gledé Jajčiča in Kravosa uveljavljeni vzrok ne more biti veljaven, zlasti zato, ker se je isti opustil gledé drugih sokrivcev, katere bi bilo, kakor rečeno, hujše kaznovati;

z ozirom na to, da sta Kravos in Jajčič glavarja družine ter da sta po podaljšanju zapora močno oškodovana pri svoji obrti;

uvažujé, da je tudi izključena možnost, da bi ponovila svoj čin, ako res ni pričakovati provokacije z druge strani;

in uvažujé konečno, da je na svobodo izpuščeni italijanski demonstrant Pacor uložil pritožbo proti obtožnici, med tem ko sta se zaprta odrekla pritožbi, vsled česar se zavleče glavna razprava brez njiju krivde, stavljajo podpisani nastopno vprašanje do njegove prevzvišenosti, gospoda ministra za pravosodje:

1.) Ali so njegovi ekscelenci znana tu opisana dejstva? In ako so:

2.) Ali ukrene potrebno njega ekscelenca, da se bode s Franom Kravosom in Ivanom Jajčičem, katera se nahajata v sodnem zaporu v Trstu, postopalo jednako kakor z drugimi sokrivci ter da se nemudoma izpustita na svobodo?

Na Dunaju, dne 10. decembra 1894.

Dr. Laginja, Alfred Coronini, Spinčić, Hájek, Biankini, Dapar, dr. Dyk, Perić, dr. Kaunic, dr. Brzorád, dr. Kurz, König, dr. Rašin, Schwarz, dr. Vašaty, dr. Kramař, dr. Slavik, dr. Pacák.

Domače vesti.

Premenba uredništva. Ker je dosedanji urednik „Sloge" kot zemljemerec prevzel razdelitev več občinskih zemljišč in bo toraj, ko postane ureme ugodnejši, večidel odsoten iz Gorice, prevzel je z današnjim dnevom odgovorno uredništvo podpisani urednik. Program „Sloge" ponovimo v prihodnji številki kakor tudi v „Goriškem Vestniku". Ravno tako bodemo naznanili danes teden v „Gor. Vestniku", kako bo „Sloga" po novem letu izhajala in kaka jej bo cena. To pa omenimo že sedaj, da se na naročbe brez denarja ozirali ne bodemo. Red mora biti povsod, najbolj potreben pa je red pri časopisih. Ker po Novem letu „Prva slovenska tiskarna A. m. Obizzija" z upravo in z uredništvom „Sloge" ne bo imela izvzemši tisek nič opraviti, prosimo naj bi se poravnala zastala naročnina vsaj do konec leta. Novo uredništvo pa uljudno prosi dosedanje naročnike, da bi mu ostali zvesti ter da bi naročnino vsaj za četrt leta naprej pošiljali in nas z dopisi podpirali kakor tudi, da bi listu po mogočnosti pridobili novih odjemnikov in prijateljev. Srečne Božične praznike in veselo novo leto! Do vidova v povečanej obliki!

Osobne vesti. Slovenski pisatelj, profesor in vodja realni gimnaziji v Zagrebu, Josip Stare, prideljen je oddelku za bogočastje in nauk hrvatske vlade v Zagrebu. — Cesar je podelil svetovalstvenemu tajniku Tržaškega deželnega sodišča, vitezu Wolffu, naslov in dostojanstvo sodnijskega svetovalca. — Poštni kontrolor Fran Furlani v Gorici je imenovan višjim poštnim kontrolorjem pri poslaniškem poštnem uradu v Carigradu. — Minister za notranje stvari je imenoval nadzornika policijske straže v Trstu, Augusta Göhla, višjim nadzornikom.

Zveza Primorsko z notranjimi deželami. Na drugem mestu priobčujemo interpelacijo, katero je v tej zadevi stavil v seji državnega zbora z dné 7. t. m. naš poslanec neumorni grof Alfred Coronini-Cronberg. V priznanje njegovih zaslug za blagor in korist primorskih Slovencev toliko v materijalnem kolikor v moralnem oziru in še posebej za njegov trud, da bi slovenski del dežele vendar enkrat že dobil kako železniško zvezo z sosednimi in notranjimi deželami monarhije čestitale so o priliki omenjene interpelacije plemenitemu gospodu brzojavno ali pismeno skoro vsa slovenska županstva na Primorskem, kakor tudi mnoga družtva in veliko število uglednih in veljavnih slovenskih mož.

Deželni zbori. Uradni list prijavlja cesarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori in sicer kranjski na dan 28. decembra, štajarski in goriški na 27. decembra, koroški na 3. januvarja, istarski in tržaški na 10. januvarja 1895.

Interpelacije. V današnjej številki prinašamo več interpelacij, katere priporočamo našim čitateljem, naj je marljivo in pozorno čitajo, kajti v njih je več in odločnejše izraženega, kakor bi mogli v najdaljšem članku opisati in pojasniti.

Jeden deželni zbor za celo Primorsko. V Praških „Narodnih Listih" je drž. poslanec Eim pod gorenjim zaglavjem priobčil članek, v katerem je sprožil uvaževanja vredno misel. Sklicuje se na svoj članek o premeščenju Tržaškega višjega sodišča v Ljubljano in pravi, da se je neka visoko stoječa oseba jako ugodna izrekla o tej misli in dejala: da se laška upornost ukroti, naj se divizijsko zapovedništvo premesti iz Ljubljane v Trst. Potem pravi, da je Primorska neka specijaliteta, ker ima jedno namestništvo, jedno višje sodišče, jedno finančno ravnateljstvo, jedno finančno prokuraturo in tri deželne zbore — ter popisuje, kaki politični nagibi so bili merodajni, da se je Primorska tako razdelila. Misel se je rodila v glavi Schmerlingovi, a uresničilo jo je ministerstvo Schwarzenberg Stadion. L. 1848. in 1849. se Trst ni puntal, kakor laška mesta in si celo pridobil naziv „città fedelissima". Schwarzenberg in Stadion sta mislila, da zasluži Trst za svoje izvrševanje državljanskih dolžnostij posebno nagrado in sta v oktrojirani ustavi namesto jednega dež. zbora za celo Primorsko ustanovila za Trst poseben dež. zbor, kateri pa je bil potrjen s ces. patentom z dne 12. aprila 1850. Dasi je bila oktrojirana ustava kmalu odpravljena, vender ni mojster volilske geometrije, Schmerling, pozabil na svojo idejo in jo oživil v patentu z dne 26. februvarja 1861. Trst je dobil svoj poseben deželni zbor, takisto tudi Goriška in Istra. Politični uspeh je pa bil povsem drugačen, nego so ga pričakovali odločilni krogi. Punica fides! V Trstu vladajo elementi, ki še navidezno nečejo biti „Avstrijci". V Gorici in v Trstu bi se dalo nenaravne razmere morda premeniti potem revizije volilnega reda, v Trstu pa bi to nič ne pomagalo, k večjemu, če bi se okolica ločila od mesta. Radikalno je pa primorske razmere moči ozdraviti samo na ta način, da se odpravijo privilegije Trsta in ustanovi jeden jedin deželni zbor za celo Primorje. Pravična volilna reforma bi Lahom zagotovila važno ulogo, ali gospodarji bi v tem zboru ne bili, ampak samo njega ravnopravni člani. — Tako posl. Eim, ki misli, da bi tak deželni zbor ne varoval samo pravic Slovanov, nego tudi interese Avstrije in ki pravi koncem svojega članka: Na to bi koalicija morala misliti, ali ko gre za mandate, kako naj ima čas in voljo, brigati se za avstrijske interese ob Adriji?

Volilna reforma. V seji odseka za premembo volilnega reda z dné 11. t. m. je posl. dr. Gregorec v imeni nekoaliranih jugoslovanskih poslancev se izrekel principijelno za splošno volilno reformo oziroma, ako te ni doseči, za največje razširjenje volilne pravice. Popisoval je kričeče krivice, katere dela sedanji volilni red Slovencem zlasti v kmetskih občinah in zahteval, naj se da volilna pravica vsem tistim, ki plačujejo kaj direktnega davka, potem zavarovanim delavcem in ljudem gotove naobrazbe, a uvrsté naj se vsi v obstoječe kurije. Nadalje se je izrekel z vso odločnostjo zoper nasvet, naj bi spet deželni zbori volili državne poslance, ker so Slovenci razcepljeni na več dežel in bi vsled takega volilnega reda bili na milost in nemilost izročeni svojim narodnim nasprotnikom. — Odsek je volil pododsek desetih članov. Voljeni so bili sami koaliranci; opozicija se je torej povsem izključila. Načelnik pododseku je grof Franc Coronini — da ima vsaj mrtvorojenče pošteno ime.

Tiskovni zakon. Minister za pravosodje je na interpelacijo dr. Laginje, radi razsodbe deželnega sodišča v Trstu, s katero se je naložilo uredniku „Naše Sloge“, da je moral v svojem listu priobčiti italijansko razsodbo, odgovoril tako, da ni šlo v tem slučaju toliko za razsodbo, ampak da se priobčijo nekateri popravki ter da je bil za to merodaven §. 39. tiskovnega zakona. Najvišje sodišče da je že enkrat zavrnilo jedno slično pritožbo.

Vatikan o dogodkih v Istri. „Osservatore Romano“, vatikanski list, izjavlja se o odnošajih v Istri in sploh na Primorskem nastopno: „Nečemo se upuščati v številke, koliko je katere narodnosti. Ako v Istri živita dva naroda, pa makar je jeden številnejši od drugega, je naše trdno prepričanje, da se, kolikor velja temelj narodnosti, jednako postopa z Italijani in z Slovani. Radi tega morata se v Istri rabiti oba jezika kakor v Belgiji vlamski in francoski, v Finski nemski in ruski, v ruski Poljski ruski in poljski i. t. d. Ni potreba, da liberalizajoči nacijonalizem hujska to zemljo in nje prebivalstvo z brezkoristnimi in kričečimi članki po novinah, kakor delajo naši italianissimi, nacijonalisti in iredentovci.“ — Da bi omenjeno glasilo vatikansko znalo, kaj vse počenjajo Primorski iredentarji, in da je na Primorskem velika večina slovanska, obsojalo bi gotovo še ostrejše brezmiselno počenjanje naših neodrešencev. Sicer pa se more iz te izjave vatikanskega organa sklepati, kak odgovor bi dobil mestni svet Tržaški od papeža, ako se v istini drzne pritožiti se zoper škofa Tržaško-koperskega. Bog že skrbi zato, ne židovsko-iredentarska drevesa ne vzrastejo do neba! Kaj poreče k tej izjavi Goriški župan?

Porotniki. Oficijozni listi javljaje, da je minister Schönborn naročil Tržaškemu višjesodnemu predsedniku, naj se kot porotniki določajo samo možje, ki so več jezikov zmožni, na vsak način pa italijanskega in slovenskega oziroma hrvatskega. Ako bi takih mož ne bilo dovolj, tako ni principijelno izključevati tistih, ki so samo slovenskega ali hrvatskega jezika zmožni.

Porotna sodišča v Istri. V deželnih zborih v Gorici in v Poreču kakor tudi v državnem zboru bilo je predloženih mnogo interpelacij in pritožb, ker se pri sestavljanju porotnih listin ne ozira na osebe slovenskega in hrvatskega jezika. Iz tega uzroka je ministerstvo za pravosodje sporočilo predsedniku višjega deželnega sodišča v Trstu, da se v bodoče pri sestavljanju porotnih listin v zmislu obstoječih zakonov pozovejo k poslu porotnika tudi take osebe, ki so poleg druge sposobnosti vešči v deželi navadnim jezikom, posebno pa italijanskemu in slovenskemu. V kolikor pa ne bi mogli s takimi osebami pokriti potrebščine na porotnikih, je treba pozvati take osebe na posel porotnika, ki so vešče samo jednemu v deželi navadnemu jeziku. Ta ministerjalni ukaz zmešal je istrskim Lahonom pamet in njih poslanec Bartoli se je požuril justičnega ministra interpelirati gledé te naredbe. Poslanec Bartoli trdi v svoji interpelaciji, da je v Istri vsa inteligenca italijanske narodnosti in da se jo s tem izključuje od posla porotnika, da bodo po tej naredbi trpele porotne sodnije in sploh pravosodje. Slednjič upraša ministra ali mu je znano, da se je pri zadnjem sestavljanju porotnih listin v Rovinju odklonilo mnogo sposobnih oseb le radi tega od posla porotnika, ker so vešči samo italijanskega jezika, in ako da, kako zamore to strinjati z obstoječimi postavami in z primernim spoštovanjem pravic italijanske narodnosti; slednjič vpraša Bartoli, ali je minister voljen odrediti, da se porotne listine za leto 1895 popravijo — Tej interpelaciji se ne bo nikdo čudil, kajti iredentarski listi so hitro, ko se je zaznalo za to naredbo, vpili in kričali na vse grlo, da se krši italijansko posest in pretili so dan za dnevom z energičnim postopanjem italijanskih poslancev. Bartolijevo interpelacijo so podpisali zgolj italijanski poslanci istrski, tržaški, tridentinski in Dalmatinec Bonda.

Zmerni Italijani o Avstriji. V tem ko so iredentovci v italijanskem parlamentu interpelovali ministerskega predsednika gledé „zatiranja“ avstrijskih Italijanov v Istri, objavil je „Il Popolo Romano“ članek, v katerem naglaša, da je ministerska naredba o dvojezičnih napisih popolnoma opravičena v avstrijskih temeljnih zakonih gledé narodne, torej tudi jezikovne jednakopravnosti. Člankar navaja povsem resnična dejstva, med katerimi omenja n. pr., da Slovani v Istri, dasi so v večini, nimajo niti jednega samega srednjega učilišča. Da dokaže svojo trditev o večini slavanskega življa na avstrijskem Primorju, navaja po avstrijskih službenih podatkih razmere prebivalstva v posamičnih občinah pokrajine Goriško-Gradiške, Istre in Trsta z okolico. Dasi pa te številke kažejo sosebno za Trst in okolico mnogo prenizko število slovanskega življa, vendar pa kažejo skupne vsote vseh treh omenjenih pokrajin poleg par tisoč Nemcev in nekoliko nad jeden tisoč pripadnikov različnih narodnostij **348.579 Slovanov** (Slovencev in Hrvatov) ter le 284.580 Italijanov. Ta članek je v celoti v izvesten namen ponatisnila Tržaška „Adria“, priloga službenemu listu.

Zaupnica Tržaškemu škofu. Mestna duhovščina Tržaška je doposlala škofu Tržaškemu zaupnico, v koji obžaluje in obsoja, da se mestni svet meša v čisto cerkvene stvari ter smeši škofovo visoko cerkveno dostojanstvo pred ljudstvom. To zaupnico podpisali so vsi mestni duhovniki.

Uradniške plače. Glede uredbe uradniških plač je finančni minister v proračunskem odseku pojasnil vladno stališče. S 1. januvarijem 1895. se plače začasno urede in sicer dobe tisti uradniki 8., 9., 10. in 11. činovnega razreda, ki služijo 15 let, personalne doklade po 100 gld., kateri znesek se všteje v pokojnino; tisti, ki služijo 20 let, dobé 200 gld. Ostali uradniki najnižjih treh činovnih razredov dobé za l. 1895. podpore po 60, 80 in 100 gld. Definitivna uredba uradniških plač se zvrši l. 1895.

Občinske volitve v Pazinu. V 3. razredu je zmagala vzlic vsem naporam sijajno hrvatska stranka in sicer so dobili njeni kandidati 831 glasov, italijanski pa samo 359. Odbitih je bilo 70 hrvatskih in 20 italijanskih volilcev. Pri volitvi v drugem volilnem razredu je zmagala hrvatska stranka s 388 proti 60 glasom. Slava volilcem!

Uradne ure. Od mnogih strani nam prihajajo pritožbe, da nekateri gospodje uradniki pri okrožnem sodišču jako neredno prihajajo v svoje pisarne. Tako se je nedavno dogodilo, da je bila stranka, katera je bila pozvana za deveto uro zjutraj, opravila svoj posel še-le ob štirih popoldne. Uvažuje, da je čas denar, in da morajo stranke od daleč prihajati, bilo bi jako umestno, da bi uradniki strogo se držali določenih uradnih ur in to temveč, ker so uradniki zaradi ljudstva nastavljeni in plačani, ne pa obratno.

Filip Kramar, župnik Dornberški, je umrl 10. t. m. po dolgem bolehanju. Pokojni je že več let bolehal na jetrah, tej bolezni se je pridružila še kap, katerej je konečno podlegel. Rojen je bil leta 1824. v Sedlu na Kobariškem, ter se je v prejšnjih letih mnogo udeleževal narodnega gibanja na Goriškem. Pogreb, katerega se je udeležila velika množica ljudstva in mnogo njegovih sobratov, bil je danes teden. Naj v miru počiva!

Adolf Harmel. Upravništvo „Primorskega Lista“ naročilo je na Dunaju jako lepo podobo (lesorez) pok. dekana Komenskega Adolfa Harmela. Podoba je doprsna, visoka 38 in široka 27 cm. ter stane s poštnino vred le 30 nč. Častilce blagega in zaslužnega pokojnika, ki si žele nabaviti to sliko, pozivljamo, da se oglasé do konec leta, kajti od števila naročiteljev zavisno bode število odtisov. Denar je poslati v naprej, ali pa je treba oglasiti se, da se vsprejme naročena podoba po poštnem povzetju. Župnikom, društvom in znanejšim osebam odpošlje se podoba franko. Naročbe vsprejema: Ivan Gosar, akademični slikar v Gorici, Travnik št. 13.

Spomenika pokojnima učenjakoma dru. Fr. vit. Miklosiču in dru. J. Stefanu se postavita v usenčiliški zgradbi Dunajski.

Slovenske šole v Trstu. Slovenska šola pri sv. Jakobu je vzprejela letos v svojo petrazrednico 332 otrok; po prostoru sob in po magistratnem proračunu bi se jih smelo vzprejeti k večjemu le 244. Magistrat je toraj strogo zaukazal, da je odstraniti iz zavoda 88 otrok; pri čemur se mora opomniti, da je šolsko vodstvo samo nad 30 starišem odklonilo vzprejem njihovih otrok zaradi pomanjkanja prostora. Tudi vse slovenske šole v najbližjej okolici mesta so prenapolnjene učencev. S tem svojim najnovejšim činom je Tržaški magistrat dokazal najsijajnejše potrebo slovenske ljudske šole v Trstu, ker je pripoznal, da v Trstu ni le toliko otrok, kolikor jih zahteva zakon za jedno slovensko šolo, ampak veliko več. Teh 88 otrok izgnanih iz slovenske šole in postavljenih na ulico, je najglasnejši argument v veliki pravdi za osnovo slovenske šole v Trstu.

Tržaška mestna delegacija proti škofu Glavini. Mestna delegacija Tržaška je sestavila proti škofu Glavini naperjeno pritožbo na papeža. Namestništvo je prepovedalo odposlati to pritožbo, češ, da je mestna delegacija s tem prekoračila svoj delokrog. Lahoni se niso udali in sklenili pritožiti se zoper namestnikovo prepoved na ministerstvo.

Domišljavost Goriškega župana. Lavorike Tržaškega župana, katere si je zaslužil s tem, da je zaprečil slovenski misijon, ne pusté Goriškega župana mirno spavati. Tudi on si želi svojo italijansko glavo z slovanskim obrazom ovenčati z nevenljivo lavoriko nestrpnosti in preganjanjem slovenskega jezika. Župan Goriški spodtika se namreč nad tablico pri vratih kapucinske cerkve, na katerej je naznanjena pobožnost za adventni čas v italijanskem in slovenskem jeziku. Brez da bi se bil v tej zadevi obrnil do oo. kapucinov, mahnil jo je naravnost k knezonadškofu, kjer je začel tožiti oo. kapucine, da hočejo vse posloveniti, da preganjajo in sovražijo njih brate italijanske narodnosti, da vratar ni zmožen italijanščine itd. Milostljivi škof mu je odvrnil, naj navede čine, a ker tega ni mogel, pričel je jadikovati, da se po vseh Goriških cerkvah pridiga v slovenskem jeziku, ter da se morajo odpraviti slovenske propovedi. Nadškof je županu na to domišljivost, kakor vemo iz pouzdanega vira, odgovoril, da, dokler je on nadškof Goriški, se ne bo v njegove cerkve nikdo mešal in tudi župan Goriški ne. Na to odločno besedo je dr. Venuti vzel cilinder in naglo odšel. Mi se čudimo, kako je mogel župan tožiti oo. kapucine pri škofu ker ti niso od škofa v nikakem obziru odvisni. Dalje je čista izmišljotina, da se v kloštru kapucinov preganjajo redovniki italijanske narodnosti, istina marveč je, da živé v najboljšem soglasju, kar tudi sama otca Italijana potrdita. Čudno in nepomljivo je dalje tudi, zakaj bi se v kapucinskej cerkvi ne smelo slovensko propovedovati, kajti neopovrgljiva istina je, da je pri vsakej službi božji dve tretjini obiskovalcev slovenske narodnosti, kakor je to tudi po vseh drugih cerkvah v Gorici. „Corriere“ je nekoč trdil, da oo. kapucini žive jedino le od Italijanov, to ni istina, kajti devet desetink darov, katere z velikim trudom oo. kapucini po deželi naberejo za ubožne dijake in siromake, izvira iz slovenskega dela dežele. Kdo si upa oporekati?

Provokacija. Na občinskem prostoru poleg vojaškega oskrbovalnega skladišča bilo je za vremo zadnjega somnja raznovrstnih zabavil mej temi tudi tri vrtikola (ringenspiel), kateri so vabili z lajnami in kričanjem nadobudno mladež k sebi. Jeden teh vrtikol, pravijo, da mu je lastnik nek Furlan iz Ločnika, ima v svojej lajni poleg drugih italijanskih komadov tudi znano Slovence izzivajočo in sramotočo „narodno (?)“ pesem Lassè pur . . . ., katero se je neprenehoma sviralo in katero so Lahi glasno pevaje spremljali. Kako more redarstvo kaj takega dopustiti?

Smešno! „Corriere“ od minole sobote je naslovil interpelacijo grofa Alfreda Coroninija gledé železniške zveze Primorske z notranjimi deželami monarhije z „Un deputato contro i suoi elettori“. Koliko ugleda uživa to glasilo goriške iredente pri italijanskih državnih poslancih, neizključivši ekscelenco grofa Frana Coroninija, svedoči okolnost, da se ni jeden zato ne pobrine, da bi mu poslal stenografijski zapisnik. Židovski „Corriere“ namreč ne bi bil nikdar seznal za deslovni zadržaj te interpelacije, da bi je ne bil priobčil „Agramer Tagblatt“. „Corriere“ pravi sicer, da je interpelacijo prevedel iz „Agramer Zeitung“, kar znači, da njegovi sotrudniki niti čitati ne znajo. Na židovsko kritiko interpelacije se ne oziramo ker je preneuma in smešna, brez pete in glave.

Židovska reklama. Po Goriških zidovih prilepljeni so veliki lepaki v jako živih bojah, ki predstavljajo bosonogega meniha, kateri drži desno roko uzdignjeno kakor k prisegi ter kaže na besede „Quarnero Brandy“, v levi drži pa križ, kakor da bi ž njim delil blagoslov. Drugo besedilo lepaka pa zatrjuje v blaženej nemščini, da je „Quarnero Brandy“ najboljši konjak, kateri nadkriljuje še celo francoske konjake ter da ga izdeluje tvrdka Pfau & Comp. na Reki. Ta židovska predrznost presega že vse meje dovoljene reklame in mi se samo čudimo, kako mora slavna policija dovoliti, da Židovi na tak nedopustljiv in redovnike, kakor tudi katoliško vero sramotljiv način smejo častno odelo menihov porabljati za svojo nič uredno drozgo. Na Reki ali sploh na Madjarskem se takej reklami nikdo ne čudi, ker tam so Židovi neomejeni gospodarja, a pri nas, kder predrzni Židi nimajo še toliko moči, je nedopustljivo, da je dovoljeno Židom na tak način sramotiti in zasramovati katoliško vero in redovnike. Židovska tvrdka Pfau & Comp. naj pusti redovnike v miru ter naj se posluži na svojih lepakih za reklamo slike kakega poljskega Žida v zamazanem in zakrpanem kaftanu z krevljestimi nogami in z „pajes“ kodri ali pa še bolje bi bila slika debele in tolste Židovke v svilnatej obleki obloženo z zlatom in z prsi kakor molzna pincgavska krava.

Nemški iredentarji. Stari in pokvečeni dopisnik stare in grbave židkinje v Gradcu, imenovane tudi „Tagespost“, se je v dopisu iz Gorice z dné 5. t. m. zopet izkazal uzlic svojemu pangermanskemu duhu, pravega iredentarja-neodrešenca, koji želi v sovraštvu do Slovencev in v poveličavanju veleizdaje nadkriliti najstrastnejše iredentarske kričače. Ta priliznjeni dopisnik trudi se namreč v omenjenem dopisu oprati pokojnega Favettija veleizdaje ter prikazati ga kakor najboljšega in najzvestejšega podanika našega vladarja ter priporoča, ne, hoče prisiliti policijo, da se ne bi več vstavljala zaključku mestnega sveta, po katerem se ima prekrstiti ulica Vetturini v ulico z imenom bivšega tajnika Goriškega. Revše švabsko, drugih bolečin nimaš?

Eluschegg občinski tajnik. Upokojeni namestništveni svetovalec vit. Eluschegg imenovan je občinskim tajnikom v Poreču. Gospodu vpokojenemu vitezu naše čestitke na službici. Poreški občini pa naš poklon, da si je znala izbrati takó vrlega tajnika!

Nemškutarjem na Kranjskem jel je zadnji čas močno greben rasti. Na kar bi nikdo več mislil ne bil, to nameravajo zdaj naši nemškutarji, namreč ustanoviti zopet svoj dnevnik, ki bi izhajal v Ljubljani. Ta zopetni pogum kranjskih nemškutarjev je pač sad koalicije in potem so še ljudje, ki hočejo veljati za dobre Slovane, pa taisto podpirajo.

Nedeljski počitek in letošnji prazniki. Ministerijalna odredba dovoljuje letos, da smejo dne 23. prodajalnice trgovske stroke na drobno in za prodajo obrtnih izdelkov brez razločka biti odprte do 6. ure popoludne.

Skladni koledar za l. 1895, katerega že več let izdaja naša tiskarna, je izšel in se bode doposlal našim uradnim odjemnikom takoj po Božiču. Da se pošiljatveni stroški zmanjšajo, priporočamo, da bi se sedaj konec leta naročile potrebne tiskovine, z katerimi dopošljemo i koledar.

Razne vesti.

Papež in orijentalske cerkve. Papež je izdal napovedano „Constitutio orientalium ecclesiarum.“ V njej se najprej spominja, kako je katoliška cerkev vedno ljubila in spoštovala uzhodne cerkve, odkar je sv. Peter postavil svoj sedež v svetovnem mestu Rimu. Potem se omenjajo kolegiji, katere so papeži osnovali za uzhod in jih še osnovati misli papež Lev XIII. Nauki orijentalskih obredov naj se ohranijo v svoji svežosti, ker kažejo v svoji mnogovrstnosti vendar le jedinstvo dogem katoliške cerkve. Vsak misijonar, ki kakega orijentalca spreobrne v latinski obred, zapade ipso facto suspenziji in zgubi svojo službo. Kolegiji, ki vsprejemajo vzhodne gojence, morajo skrbeti za duhovnike vzhodnih obredov. Brez dovoljenja papeževega se ne sme v orijentu več noben latinski kolegij ustanoviti. Tisti, ki so prestopili od vzhodnega obreda k latinskemu, morajo se v vzhodni povrniti. Mešani zakoni se lahko sklepajo od duhovnikov obeh obredov in žena lahko prestopi k moževemu obredu. Grško-malahitskega patrijarha jurisdikcija se razširi na vse vernike njegovega ritusa v celem turškem cesarstvu.

Hrvatska na madjarski jubilejni razstavi. Službeni list Zagrebški priobčil je vladno naredbo, s katero se snuje deželni razstavni odbor s sedežem v Zagrebu. Temu odboru bode zadača, da na madjarski razstavi priredi za Hrvatsko in Slavonijo poseben oddelek, in da, kakor veli naredba, uglavi načelna vprašanja, ki se dostajejo sodelovanja Hrvatske in Slavonije na tej razstavi. Ista naredba imenuje predsednikom tega odbora Požeškega velikega župana Jurkovića in pa člane odbora. Kakor znano, je hrvatska vlada, oziroma ban Hedervary, dovolil za to razstavo 50.000 gold.

Stranka prava je imela v Zagrebu svoj shod, ki pa se je bavil bolj z vprašanjem o notranji organizaciji. Nekateri drž. poslanci, kakor Spinčić, Laginja, Biankini so poslali pisano izjavo, v kateri priznavajo za vodjo stranke jedino A. Starčevića, dokler živi.

Veledušno darilo. Neimenovan hrvatski rodoljub je daroval za Starčevićev dom v Zagrebu vsoto 3700 kron z željo, da bi novoletna zbirka vspela še bolj sijajno nego ona z dné 15. avgusta.

Novi brzojavni uradi na Hrvatskem. Pri poštnih uradih v Vrbovskem, v Delnicah, v Lokvah in v Fužinah od prli so se brzojavni uradi z omejenim dnevnim službovanjem.

Vnanja politika Rusije. Židovski listi so po smrti carja Nikolaja mnogo pisali o premembi ruske vnanje politike in prorokovali ozko zvezo Rusije z Nemčijo. Zdaj morajo sami priznati, da se tega ni nadejati. Car je prepričan, da je prijateljstvo mej Rusijo in Francijo največje koristi za obe državi in zato še misliti ni, da bi se to razmerje kaj premenilo. Osobne zveze s člani kraljevske rodbine angleške utegnejo ugodno uplivati na razmerje mej Rusijo in Angleško, a odnošaji napram Avstriji in Franciji ostanejo nespremenjeni. Položaj je toraj tak kakor je bil za carja Aleksandra, na radost vseh miroljubnih narodov in držav, le Nemci so nezadovoljni, ker se je izjalovilo njih upanje na nemško-rusko zvezo.

Sv. pismo je prestavljeno v 354 jezikov in narečij, če ne celo, vsaj deloma. V 19tem stoletji je dala „Britisch & Foreign Bible Society“ 131,844.696 in „American Bible Society“ 55,531.993 iztisov tiskati in razširjati; razven tega so razdelile druge družbe 50 milijonov in posamezni založniki tudi nekaj miljonov sv. pisem.

ABC sandviških otočanov ima samo 12 črk, Burmezov 19, laški 22, bengalski 21, hebrejski, sirski, kaldejski samaritanski 22, francoski 23, grški 24, latinski 25, nemški, nizozemski, angleški 26, španski 27, slovenski 25, arabski 28, perzijski in kopijski 32, georgiški 35, armenski 38, ruski 36, sanketski in Japonski 50, etkiopski in tartarski 202.

Narodno gospodarstvo.

Železnica Predil-Ture. Železniški odsek v Solnogradu je sklical za dan 12. t. m. v poslanski zbornici shod zastopnikov interesovanih pokrajin za železnico črez Ture, katerega so se udeležili zastopniki iz Solnograda, Koroškega, Gorice in Trsta. Po daljši razpravi izvolil se je akcijski odsek obstoječ iz naslednih članov: Drž. poslanec grof Fran Coronini, predsednik, posl. Stalitz, Steinwender, grof Alfred Coronini, dež. posl. F. H. Wirth (Beljak) in dr. Schiller (Solnograd), predsednik trgovinske zbornice Feller ter dr. Sylvester (Solnograd) in Alfred

Loeben (Trst). Kot naravni podaljšek železnice čez Ture smatra se Predilska ali pa Bohinjska železnica.

O Primorskih železnicah. Minoli torek je bilo 15 goriških, tržaških, koroških in solnograških poslancev pri trgovinskem ministru grofu Wurmbrandu, uprašat ga, kaj je z železniško zvezo mej Trstom in notranjimi deželami. Minister je odgovoril, da se to uprašanje še študira in da se toraj še ni mogel definitivno odločiti.

Novi obrtni zakon. Vlada še sedaj ni predložila zbornici poslancev novega obrtnega zakona. Vodstvo obrtne stranke se je v tej stvari že obrnilo da vlade, pa je izvedelo da bode vlada še le tedaj predlogo o premembi obrtnega reda predložila, ko bodo vse druge obrtne predloge rešene. Če bode državni zbor tako hitro deloval, kako sedaj, se vladi ni bati, da bi jej bilo treba zbornico vznemirjati z novim obrtnim redom.

Pogajanja radi podržavljenja južne železnice so se izjalovila. Kakor znano, so se vršila pogajanja med našo in ogersko vlado radi podržavljanja južne železnice. Našo vlado je zastopal pri teh pogajanjih sekcijski načelnik Wittek. Pogajanja, namreč z ogersko vlado, pa so se razbila in rečeni uradnik se je povrnil iz Budimpešte na Dunaj.

Nova tovarna v Trstu. Upravni odbor avstrijskega kreditnega zavoda je pooblastil tržaško podružnico, da ustanovi v Trstu tovarno za izdelovanje linoleja. Glavnica bode 700.000 goldinarjev.

Zavarovanje proti nezgodam. V nekem posebnem slučaji je odločilo upravno sodišče, da je stavbenim obrtnikom plačati zavarovalnino proti nezgodam le za nezgode pripetivše se na stavbišči. To je vzbudilo veliko nevoljo. Več zavarovalnic se je ravnalo po tem. Predsedstvo moravsko-sleške zavarovalnice proti nezgodam je pa v svoji poslednji seji prišlo do drugačnega sklepa. Iz razsodbe za poseben slučaj ne gre izvajati posledice za ves tesarski obrt. Omejitev zavarovanja na stavbišča ni utemeljena niti v zakonu niti v posebnih odnošajih tesarskega obrta. Ta zavarovalnica je zatorej izplačala zavarovalnino tudi za slučaj, ki se ni pripetil na stavbišči. Če se pri kaki zavarovalnici za nezgode še odkloni zavarovalnina, bi kazalo zopet pritožiti se na upravno sodišče, ako ni slučaj jednak tistemu, o katerem je sodilo upravno sodišče.

V Kropi na Gorenjskem so ustanovili žebljarsko in železarsko zadrugo z omejenim poroštvom. Zadrugi je obljubljena od raznih stranij podpora in se je nadejati, da bode mogla izdatno izvrševati svojo blagodejno nalogo. Tudi našim Lokovčanom bi ne škodilo, ako bi se zdrugili v skupno delovanje!

Po čem se spoznajo stare gosi in race. Stare gosi imajo drapave noge, močne peroti, debela, močne in neupogljive kljune, trda peresa in trdo kožo. Mlajše gosi imajo mehko kožo pod perutmi in na perutnih koncih. Po istih znamenjih se razločujejo tudi stare race od mladih, le to posebnost imajo mlade race, da imajo v primeri z velikostjo glave daljši kljun nego stare.

Ne pozabite lačnih tičev. Po zimi se tičem navadno slabo godi. Večkrat jih mnogo pogine od lakote. Od tega pa ima škodo kmetovalec, ker jih ni, da bi mu preganjali škodljive mrčese. Pri vsakem gospodinjstvu je več odpadkov od kruha, špeha, mesa itd. ki bi se lahko dali tičem. V prodajalnicah žita in semen se tudi nahajajo razni ostanki, ki nimajo posebne vrednosti, a tičem bi pa bila dobra hrana. Celo v smeteh kacih prodajalnic je marsikako zrnce, katero bi poiskali ptiči, ako se potresa na pravo mesto. Pri tem moramo omenjati, da se mokra hrana tičem ne sme zunaj dajati, ker se rada skisa in postane škodljiva.

Prepoved upijanljivih esenc za žganje. Ministerstvo notranjih stvarij je prepovedalo uvoz, obrtno izdelavo in prodajo iz močnih dišav, kakor popra, paprike itd. napravljenih ali pa upijanljive snovi v sebi imajočih esenc, katera se pridevajo žganju, da bi imela večjo moč. Višji zdravstveni svet se je izrekel, da so take primesi zdravju škodljive. Ta naredba se pa ne tiče pripravljanja alkoholičnih pijač za zdravila.

Osmojeno perilo. Če perilo gladiš z prevročim gladilnikom, se osmodi; take osmojene dele zakriješ, ako raztopiš v vodi boraks: namažeš zasmojene dele in potem gladiš z gladilnikom tako dolgo, da se posuše.

Krmljenje s krompirjem. Krmljenje mladih konj s krompirjem se jako priporoča. Konji, ki so pri premeni dlake kašljali, so kašelj zgubili, ako se je jim dajal krompir. Ker pa krompir nima v sebi dovolj dušika, se mora konjem dajati h kratu kako drugo močnejše krmo, kakor otrobi. Krompir, ki se daje konjem, se mora razrezati na kosce. Če se pomladi daje krompir konjem, morajo se kalovi skrbno odpraviti

Književnost.

„Pracovna“. Tako se imenuje češki list za lehko, ukusno in pravilno ročno vezanje ter izhaja v Pragi začetkom vsakega meseca z prilogo v barvah in zabavnim delom; na leto stane 2 gold. 20 kr., četrtletje 55 kr. List je posvečen češkim gospem in gospicam, katere se bavijo kakor si bodi z ročnimi deli, in sicer z deli umetnega, n a r o d n e g a vkusa. Vsaka številka je polna ilustracij z pojasnjujočim besedilom in ima krasno prilogo stalne umetne vrednosti. Na barvanih prilogah so uzorci domačega, zares narodnega dela, kakoršno je izumil tekom raznih vekov slovanski duh češke narodnosti. List „Pracovna“ priporočamo naobraženim Slovenkam, najprej pa učiteljicam ročnih del; tudi če ne znajo češki, kajti iz podob je vse razvidno. Ilustracije morejo Slovenke dovajati do spoznovanja, oziroma učenja češkega jezika. List se naroča pri upravi: Praga — I., konviktská ul. č. 15. n.

Dom i Sviet. Sadržaj 24. broja: Štivo: Brz odgovor: Napisao J. Romanić. — Biela gospa s Trsat-grada, historički roman. (Svršetak). — Na badnju večer. — Gdje je milijunar? Kriminalni roman. (Svršetak). — Pjesnikinja. Šaljiva crtica. — Ljubice. — Raztresenost u velikih ljudih. — U tunelu. Istiniti dogodjaj. (Svršetak). — Opisi slika. S l i k e: Antun Gamulin Moro, pomorski kapetan. — Izloženo tielo cara Aleksandra III. u Livadiji. — Ruski veliki knez Vladimir. — Gradina Ostrožac sa sjeverne strane. — Sprovod Aleksandra III. kreće iz Livadije prema Jalti. — Veliki ruski knez Mihajilo. — Gradina Ostrožac sa južne strane. — Sprovod cara Aleksandra III. dolazi pred prvostolnu crkvu u Moskvu. — Petrograd. Glasnici javljaju dolazak sprovoda cara Aleksandra III. — Straže na pruzi od Moskve do Petrograda, kojom su se vozili mrtvi ostanci cara. — Petrograd: Lies carev dižu na odar vojnici tjelesne straže. — Petrograd: Svečana misa u prvostol. crkvi sv. Isaka u spom. cara Aleks. III. — Petrograd: Sprovod cara Aleksandra III. — Petrograd: Grobnica cara Aleksandra III. — Moda.

Listnica uredništva. Gosp. S u b a n, Rupertsdorf: Hvala, je poravnano, zdravo! — K. S. v P. — A. Z. v P. — I. F. v T. — M. P. na Š. — I. P. v C. Srčna hvala za obilno namiro.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Mažgon.
Tisk „Prve slov. tiskarne“ A. m. Obizzija v Gorici.

PAULIN EDVARD
v Nunski ulici št 10.
V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

Zaloga Vrhniškega piva
pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18 prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Anton Budin
kamnoseški mojster v Mirnem.
Sprejema in zagotovlja kamenotesarska dela do dolgosti 5 metrov, za katero koli stavbo po primernih cenah. Postreže točno in lično.
Ima svoj kamenolom.

Anton Obidič
čevijar v Seminiški ulici št. 4. se priporoči Slovencem v mestu in okolici zabl agohotna naročila.

Karol Makuc,
v Rabatišču št. 20, voditelj izdelovalnice vinskega octa Andreja Makuca priporoča se vsim Slovencem. Izdeluje edino le vinski jesih, ki je jako ukusen in zdravju neškodljiv. Kdor se le enkrat prepriča o dobroti tega octa, gotovo se ne bode nikdar več posluževal jesiha napravljenega z raznimi esencami. Cene jako zmerne.
Kupuje oiknna vina.

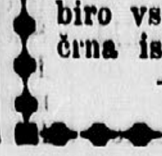
Ivan Dekleva
veletržec z vinom
v Gorici
ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska.
— *Prodaja na debelo.* —

Trtne reznice ali sajenice (kolči)
prve vrste:
Tržaška, Merkaduška
in druge vrste, prodaja
Josip Mavrič,
vinogradnik v Kozani h. štev. 19.

Anton Bortolotti,
kamnosek,
v Gorici ulica Treh Kraljev št. 8,
ima veliko zalogo
nagrobnih kamenov,
mrtvaških spomenikov in **žar.**
Izdelovalnica v kamenu in marmorju.
Naročbe se izvršijo
točno in po nizki ceni.

Ant. Fon
klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tadi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

H. RIESSNER
v Raštelju h. št. 26
(poleg lekarne Pontonijeve.)
Priporoča se za izdelovanje vseh umetnih cvetlic.
Ima tudi v zalogi nagrobne vence, mrliške obleke, čevlje, rakve (truge), voščene sveče, itd. itd.
Popravljajo se nagrobni venci iz umetnih cvetlic in biserjev.
Vse po nizkih cenah!

Ivan Reja
krémar „Alla Colomba“ ob velikej vojašnici na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina ter ima d o m a č o K u h i n j o.

G. Likar
v Semeniški ulici h. št. 10
prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnije in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

ANDREJ ČERMELJ
na Korenju št. 10
ima prodajalnico jestvilnega blaga, postreže po ceni in dobro.
Slovenski rojaki ne pozabite njega in obiščite ga, ko kaj rabite!

Prva slov. tiskarna
(z neomejeno koncesijo)
A. M. OBIZZI v GORICI
za mesnicami štev. 22,
urejena je po najnovejših zahtevah tiskarske obrti, zategadelj se ne boji nobene konkurence.

Prva slovenska tiskarna izdeluje vse tiskovine za duhovske, županske, šolske, c. kr. in druge urade, za trgovce in obrtnike, za društva in zasebnike, kakor: posetnice ali vizitnice, voščilne in poročne liste, naznanila, osmrtnice i. t. d.
Cene so zmerne, izdelki kolikor mogoče ukusno opravljeni.

Odlikovana
livarna za zvonove
Franc Broili
GORICA-VIDEM
Zalagatelj
zavarovalnega društva
Unio - Catholica
na Dunaju.
Prevzema koje si bodi livanje in prelivanje zvonov vsakojake težine in uglasbe. Jamči za popolno izvršitev dela proti cenam zeló nizkim, da se ni bati tekmovanja. Sprejema plačila na letne obroke na ugajanje dobavljavcev. Prvi vplačilni obrok, se ne vroči, dokler niso bili novi zvonovi preskušani, popolnoma ubrani in najdeni, da se ujemajo harmonično, da so glasni in razlegajoči.